

Doista osebujna knjiga *Glazba kao dio života*, (izdavač: Umjetnička akademija u Splitu, Matica hrvatska ogranak Trogir) prezentirana čitateljskoj javnosti 1997. godine, profesora etnomuzikologije dr. sc. Nikole Buble, s prestižnim multidisciplinarnim amalgamom jednog erudite jest intelektualni događaj i fenomen u hrvatskoj muzikološkoj znanosti.

Naime, u sveopćoj konvulziji morala i vrijednosti auktor ove nesvakidašnje knjige, studije i pristupa “sui generis” doista zavrijeđuje da ga se pojmi, pozicionira i popularizira u znanstveno prestižno mjesto glede etnomuzikologije. Auktor prof. dr. Nikola Buble trebao je pored izuzetnog talenta i erudicije uložiti mnogo selektivne i neselektivne energije za upuštanje i dovršavanje knjige koju uistinu moramo raznositi i dati joj opću signaturu do sada nepremoštene studije u hrvatskoj etnomuzikologiji. Naime, auktor se trebao i sučelio se s problemom uočavanja, ispitivanja, analiziranja i objašnjenja podrijetla, geneze, sadržajnosti i doista impresivnog obujma etnomuzikologije kao svjetovnosti glazbenog svijeta po sebi i za sebe. S obzirom na kompleksnost i unutarnje diferencije, zatim impregnantnu aktualnost same etnomuzikologije i njene osebujne strukture, auktor ove respektabilne studije lucidno razlučuje i scijentistički razjašnjuje najrelevantnije segmente naznačenih fenomena.

Knjiga je kompleksna, iscrpna, morfologija joj je sustavno sintetizirana s mnoštvom kategorijalnih odredbi struke, intelektualnih referenci, znanstvenih i kulturoloških tikova koje vještom emfatičnom interpretacijom pojma struke auktor konkretizira, i koje čine organsko jedinstvo. U knjizi su misli relevantno koordinirane, pored znanstvene i faktografske datosti i konkretnosti, auktor je posebno obdaren i u knjizi evidentno prepoznatljiv sa senzualno-refleksnom raščlambom i naglašeno istančanom spoznajom o predmetu koji on produbljuje i objašnjava, tim prije i tim više, što se taj predmet javlja u najraznovrsnijim pojavnim oblicima.

Znanstveni interes i urgentnu potrebu za ekspliciranje glazbe kao umjetničko znanstvenim amalgamom, kao forme “ugodnog i blaženog” života u kategorijalnoj odredbi tj. dimenziji etniciteta, auktor uporno, profesionalno, znanstveno sustavno i umjetnički nadahnuto nalazi, otkriva i pokreće u formi sveopćeg

digniteta kao doista već etablirani znanstvenik shvaćajući eho i zov konvergenčnosti zbilje o kojoj odgovorno, faktografski, znanstveno pojašnjeno i metodički otkriva, a time obogaćuje i opslužuje hrvatsku etnomuzikologiju. Knjiga *Glazba kao dio života* ima pored znanstvenih i romantične reference i tikove. Još je nenadkriljeni u mišljenju njemački filozof G. W. F. Hegel, eksplicirajući umjetnost i njenu izvorišnu i ishodišnu matricu iz apsolutne ideje, umjetnost izrazio po stupnjevima i to: 1) simbolička, 2) klasična i 3) romantična. Upravo se romantična - a to je jedna od bitnih atribucija Bublina djela - ostvaruje pored slikarstva, poezije i u glazbi. Hoćemo reći da fenomen glazbe prati cijelu povijest ljudske civilizacije, mada znanstvena svijest o jednom fenomenu, pa tako i o glazbi (etnomuzikologiji) ne koincidira s njim, mada su fenomen etnomuzikologije (podrijetlo, genezu, sadržaj, izražajnost, aktualnost, originalnost i sl.) uočili i proučavali ne samo filozofi, historičari, sociolozi, antropolozi, etnolozi, već i pjesnici, romanopisci, muzikolozi poglavito i ostali društveni djelatnici kojima je intelektualna svijest takvog stupnja i erosa sciendi (nagon za znanjem i spoznajom) da mogu i da im je stalo do projekta, znanstvenog projekta etnomuzikologije kojeg nam je podastro dr. Nikola Buble.

Upravo je N. Buble ušao u mikro i makro strukture i podstrukture, linearno i cirkularno, u jezgru, u samu bit relevantnih etnomuzikoloških sklopova i njihovih imanentnih svjetova i glazbenih pojavnosti.

Dr. Nikola Buble je u svojoj impozantnoj studiji na samom početku otvorio u ontološkoj i ontičkoj dimenziji predmetnost glazbene kulture kao i put (cilj, svrha i finalnost) etnomuzikološkog istraživanja. U samom pozicioniranju pojma glazba auctor kronološki, izbirljivo i uredno izvodi jedan znalački redukcionizam mišljenja o glazbi i pokušaja davanja sadržajnih definicija od strane veoma široke lepeze stručnjaka. Već u ovom sklopu auctor je eksplicitan, intelektualno suveren, sa znanstvenom impregnacijom uočava brojne pokušaje uvoda, raščlambe, strukture i same definicije pojma glazbe, problemski razotkriva, pojašnjava i iznosi bitne nedostatke, manjkavosti i to sa smislom i habitusom punog znanstvenog i povijesnog razumijevanja, komparacijom i ogromnom multidisciplinarnom građom, konvergentnom s etnomuzikologijom koja je profesoru Bublji doista esencijalna za jedno ovakvo znanstveno djelo koje, mišljenja smo, pored znanstvenog i umjetničkog diskursa, a s obzirom na obujam dobiva i obrise kodificirajućeg, ali u formi znanstvenog. Da je naš sud o ovom iscrpnom i osebujnom djelu u ovoj varijaciji točan i sam auctor razlučuje; glazbi ne daje isključivo kondicije tzv. visoke umjetnosti, što faktografski i otmjenom intelektualnom multidisciplinarnom metodom i sadržajnošću i visokim stupnjem artificijelne svijesti i etnomuzikološke svestrane priopćivosti, auctor čvrsto pozicionira. Auctor u svom djelu nije jednodimenzionalan, on je višeslojan, a temeljno-ontološki dojam cjeline etnomuzikologijskog znanstvenog djela pomalo je ekvivokan. Ekvivokan je zbog toga

što profesor N. Buble doista impregniran, tj. intelektualno obavješten sa smislom za bitnu selektivnost ne podsjenjujući i odbacujući i ono manje bitno - jer se i tom manje bitnom, prema profesoru Bublji i to ispravno, zrcali ono prirodno, više ili manje umjetničko u svim varijacijama senzibiliteta - uočava egzistencijalne aktualnosti u svim sferama ljudskog postojanja i opstojanja u referenciji glazbe. Etnikum je bitna supstancija u varijaciji glazbe i života glazbe kao izričito partikularnog derivata područja, pejzaža, mjesta, kuće. Heideggerovski mišljeno i promišljeno, profesor Buble je doista pjesnik bitka *Glazbe kao dio života*. On cjelokupi glazbeni amalgam u strukturi područja, folkloru, pozicionira u svojoj punoći. Običajnost mjesta, glazbenu osebnost i prepoznatljivost distingvira, daje im selektivnu i supstancijalno-morfološku dimenziju, a sve u rakursu etno-baštine kojoj daje aureolu panteonske priopćivosti i simbola ali bez patetike, egzaltacije, frivolnosti, dakle ima smisao i svijest za mjeru, sklad i povijesnu imanentnost mentaliteta širokih i osebnih prostora. U kategorijalnim ekspozicijama pojma, određenja baštine, auktor pokazuje i dokazuje dodire i sudare konvergencije i divergencije etnomuzikoloških prostora, mentaliteta u koje ponire diskurzivno, praktički i intuitivno. Te dimenzije u bitnom spaja i njegova metodička trodimenzionalnost koja dobiva i formu estetičnosti što auktora čini totalnim misliteljem tj. umjetnikom i znanstvenikom.

Auktor je, nadalje, posebno vitalan u iznošenju folklornih struktura, zatim njihove glazbene signature, kulturoloških tikova i boja, a u svezi glazbenog života pojedinih područja, koja u njegovoj knjizi nadiru kao nekakvi kaleidoskopi folklornih tradicija, posebnosti, međutjecaja; dimenziju vremena emfatički artikulira u potpunom iskustvu povijesnosti i to ne samo kao sadašnjost već i prošlost, a budućnost je razlučena u horizontu vremena.

Mediterranski kolorit, sve njegove etničke posebnosti i glazbeni instrumentarij auktor redukcioniše i znalački privodi u konvergenciju sa pojedinim mjestom, ulicom (kaletom), obalom (rivom), balkonom (pergulum); auktor ne slaže u mozaik, već i anticipira, ima smisao za analogije, višeslojnost i višerodnost etnomuzikoloških struktura. Inspirativan mu je i pobožni svijet; artikulira u punoj i bezrezervnoj duhovnoj punini narodne vjerske blagdane, Svetu nedjelju ... Čitatelju je crkveno predočeno u Božanskoj dimenziji kao zvuk, ton koji dobiva transcendentalno tj. Bogozvučno otkrovljenje. Tu profesor Buble, crkveno bogoslužje promatra u umjetničkoj ekstazi, s onu stranu prirodnog poretka stvari koju pored teologa mogu još promatrati jedino filozofi. Dakle, auktor ponire i u multipleks logiku. On ne samo da je suvereno obaviješten o temeljnim znanjima vlastitim njegovoj struci (običajima, etnikumu, kulturološkoj artikulaciji, općoj signaturi glazbe u svim njenim pojavnostima itd.) već je osposobljen i za meta, nad-promatranja sadržajnosti i objašnjenja koja nam je prezentirao do iscrpnosti, koja zavrijeđuju intelektualni respekt.

Svoju domovinu Hrvatsku, u njenoj južnoj teritorijalnoj i vremenskoj dimenziji i strukturi, profesor Buble izlaže u ispermutiranoj maniri etnomuzikološkog erudite koji ima nezaustavljivu potrebu da svoje duhovne referencije što više priopći tj. izloži u ovoj respektabilnoj knjizi koja je svjedočanstvo po sebi i za sebe.

Auktor artikulira u multidimenzionalnoj simbiozi raznovrsnost i raznorodnost slojeva, stilova, ulazi u osebjune labirinte i snalazi se unutar respektnih i kompleksnih područja, vrši selekciju i raščlambu autohtonog i neautohtonog zaista iscrpno sa savršenim smislom za red, smisao, aktualnost, izvlači život "glazbenog bića" iz zaborava bitka, aktivira silinom svoje jasne i nedvo-smlene riječi tj. izričaja ono vrijedno nekim čudom potisnuto i po tome njegovo je djelo od samog svog početka do kraja distinktivno u makro i mikro elementima fundiranja "glazbe kao dijela života".

U svakoj pojavnosti prezentirane teme auktor je do kraja, dakako metafizički, dorastao. On izlaže strukturu, podstrukturu, ulazi u jezgro samog fenomena, razabire se jasno ono bitno supstancijalno, a ono relativno, sporedno, aksidens i njegova margina daje smisao i svrhu onom bitnom.

Auktor je osebjuni i intelektualno odgovorni prezentatnt onog reprezentativnog, onog najraširenijeg, onog najpopularnijeg, ima istančani smisao, energiju, strpljenje za ono spontano u grupi tj. skupini, a koje supstancijalno tvori glazbenu kulturu kao nerazlučeni amalgam slobodne, iskonske i spontano-ritmičke prakse prepoznatljivih ljudi s mediteranskog područja južne Hrvatske. Etimologija pojmova, struktura etnomuzikoloških pojavnosti u razlikama kao i sama izvorišna matrica svega onog što je priopćeno u ovoj studiji, objavljeno je temeljito široko, jezična struktura je intelektualno senzibilna i egzaktna jer misao je suptilna i ona nigdje nije u divergenciji sa stručnim tj. sa jezičnim izričajem.

Gregorijanski koral, liturgijsko i paraliturgijsko pjevanje zapadnog obreda na latinskom i na hrvatskom jeziku je u svojoj teološkoj, povijesnoj, mističnoj i konteplativno-spiritualističkoj varijaciji višeznačan i višeslojan pojam koji je božanstveno heteronoman i autonoman jer je po svojoj simbolizaciji, strukturi i sadržajnosti misteriozan. Hoćemo apostrofirati da profesor Buble "zaronjuje" i u dekorativnu stranu crkvenog Bogoslužja, on razumije nepremostivi red vrijednosti i u glazbenom ozračju i izričaju, on signifikantno slijedi harmonske linije, dovodi ih u glazbene korelative dotične terce. Socijalni amalgam dalmatinskog kulturno sociološkog miljea auktor razotkriva arhetipski, tu za njega glazbenih nepoznanica nema. On permutira glazbenu ideju, njenu introspekciju, on ulazi u nju sa snagom analitičkog i senzualističkog uma, u njoj se žilavo kreće sa svim njenim suznačjima i zajedničkim glazbenim osobinama - dijatonika, tonski rod dura, kretanje vodećeg glasa i pratećeg glasa u para-

lernim tercama, stanovita kantabilnost melodijske linije, moguća sloboda u interpretaciji koja učestalo sugerira tzv. ritam riječi - primjerice iscrpno i sukladno razaznaje izvorišne i shodišne matrice i osebujne manifestne pojavnosti sa snagom susretanja i razlikovanja pojma oblikovanja dalmatinske klapske pjesme urbane i urbano-ruralne dalmatinske sredine kroz naznačeni vremenski period u ozračju rakursa dalmatinskih klapskih pjesama, ne upuštajući se u relativizirajuće etnoglazbene standarde i vrijednosti već ih domišlja i sagledava u punini vremena, ali ne samo kao fizikalnog (chronos) već i kao jezgrovite homogene izvirajuće punine (Kairos) vremena kao časa ne dajući prevagu izoliranom već naprotiv, to je jedan čudestan impregantno pojmljivi i etnopropoznatljivi strogi karakteristični harmonijski slog u spektru i dimenziji širokog etnomuziciteta. Etnomuzikolog Buble jest etnomuzikolog ne samo mediteranskog već i europskog klasičnog formata i to nije hiperbola hipertrofička oduševljenog čitatelja, već je to zanos i ushićenje i entuzijazam (biti pun Boga) koji izvire iz smislenog reda po obujmu ogromnog, teško razlučivog, ali dokučivog i razlučivog kvalitativno osebujnog, etnomuzikologijski pojmovno strukturalnog kontinuiteta, prošlih i sadašnjih reminiscencija koja stalno i iznova izranjaju iz ovog, usudili bi se već sada tvrditi, kod nas nenadkriljenog etnomuzikološkog djela.

Auktor plijeni u iscrpnosti, on nije ni monoman, ni binoman, ni trinoman. Njegova etnomuzikologijska supstancija jest naboj u metafizičkoj, transcendentnoj primisli, ona je jedna ogromna Božanstvena posuda s još neiskazanim ali bitnim rezom u domaćoj i stranoj etnomuzikologiji. U pojmu klasifikacija vrijedno relevantnih etnoglazbenih izričaja predstavlja i urgentno dobiva snagu, nepreglednog kaleidoskopa raznih dodirnih konvergentnih vektora. U iščitavanju čitatelj je koncentriran u kontinuumu, nema prekida, nema glazbenog laga, dakle nema predaha, morfologija je u respektabilnim proporcijama u formi dedukcija, indukcija, generalizacija, konkretiziranja teza, antiteza, sinteza, divizija, logičkih pojmova jer, kao što rekosmo, auktor nam ne prezentira djelo samo u formi artificijelnog već i znanstvenog, metodički i strukturalno sadržane datosti i njene esencije. Auktor sa senzibilnošću i punom supstancijalnošću razabire mediteranski civilizacijsko kulturološki sklop, kulturne zaslade i inhibicije, vrijednosti, zatim izblijeđene, teško prepoznatljive, ali evidentne meritološke obrasce glazbenih reminiscencija i to na samoj plisuri. To ovom izvrsnom i znanstveno plodnom auktoru uspijeva što on svaku etnoglazbenu pojavu i pojavnost ili splet pojava nalazi i daje mu opću signaturu jer izoštreno i jasno eksplicira genetičko i povijesno mjesto, red kojim se javila i gibala; naposljetku svakoj glazbenoj činjenici nalazi mjesto u doista širokoj konfiguraciji izraženog etnoglazbenog skupa i intezivirajućeg života u tom skupu, strukturi, dimenziji. Nadalje, on i umjetnički i znanstveno sa spekulativnim obrisima i specifičnostima podneblja tj. etnikuma metodički aprehendira oblikujuće i ono što on uspijeva oblikovati kao kvalitativno viši novum.

Mjesne, konačno i trogirске forme i oblike glazbenog izričaja koji je neumitno promicao, razvijao a time i dobivao svoju strukovno prepoznatljivu morfologiju, auktor ne zaobilazi već doista baštini tj. predstavlja pečat trogirске baštine i kulture sa svim njenim povijesnim topografskim reminiscencijama, reduciranim eminentno stupnjevanim slijedom vrijednosti do iscrpnosti. Buble je u ovoj studiji intelektualno odgovoran prema prošlosti i etnomuzikološkoj sadašnjosti što najbolje resi njegov nesebični talent i priopćivost da sustavno izlazi i ispermutira u "galeriju" glazbenih heroja entuzijasta sve nezaobilazne likove, ponajprije svog Trogirana kojeg je s ovom studijom intelektualno i ljudski zadužio. Knjigu bismo studentima, postdiplomcima i doktorantima sugerirali i kao leksikon, što dakako ne isključuje njenu trajnu korist i svima onima koji žele biti učeni i u etnomuzikologiji.

I na kraju rezimiramo. Knjiga *Glazba kao dio života* po svojoj je komunikacijskoj, te meditativnoj, zatim znanstvenom i umjetničkom ponašanju i sublimativnoj komponenti nedvosmisleno pokazala i dokazala da su svi relevantni etnoglazbeni pojmovi i sam život kao derivirana izvedba iz glazbe jasno dati i krajnje razložni. Naime, auktor nam je dao amalgam, sustavni slijed glazbeno mobilne artikulacije u višestrujnoj plimi koju karakterizira čudna poetična postojanost i raznovrsnost pojmova i analogija i segmentizacija SVE. Zaključimo ovaj ogleđ s konstatacijom da je riječ o doista specifičnoj studiji, knjizi, kao grandioznoj etnomuzikološkoj komponenti Svijeta kao univerzalnog obzorja Vremena u kojem je profesor Buble postao jedan od najuspješnijih, ako ne i najuspješniji interpret i kreativac.

SUMMARY

Dr. Frane Šago, from his philosophical perspective, is of opinion that dr. Nikola Buble's book "Music as a part of life" by its communicational, and meditational, then for scientific and artistic behaviour and sublimative element has showed and proved, without a doubt, that all the relevant etno - musical terms and life itself as a derivated performance from music are clearly given and are extremely reasonable. That is to say, the author gave to us, as affirms dr. Šago, the alloy, systematic sequence of the musical mobile articulation in a manifold high tide that characterizes a strange poetic existence and variety of terms and analogies and segmentation. This extraordinary special study, the book, manifests in itself as a great etno - musical element of the real World as an universal panorama of Time in which professor Buble became one of the most successful if not the most successful interpreter and creator.